
TARTALOMJEGYZÉK

Előszó	13
Rövidítések jegyzéke	15
2016. évi CXXX. törvény a polgári perrendtartásról	19
ELSŐ RÉSZ	
ALAPVETÉSEK	23
I. Fejezet	
A törvény hatálya és az alapelvek	25
1. A törvény hatálya	25
2. Alapelvek	34
MÁSODIK RÉSZ	
ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK	53
II. Fejezet	
Értelmező rendelkezések	55
III. Fejezet	
Bíróságok, kizárás	63
3. Eljárási bíróságok	63
4. A bíróságok összetétele	66
5. A bírósági titkár és a bírósági ügyintéző	69
6. A bírák és a bíróság kizárása	72
IV. Fejezet	
Bírósági hatáskör és illetékesség	84
7. Hatáskör	84
8. A pertárgy értéke	92
9. A hatáskör vizsgálata	100
10. Illetékesség	103
11. Az eljáró bíróság kijelölése	118

V. Fejezet

A felek és más perbeli személyek	121
12. Perképesség	121
13. Pertársaság	134
14. Beavatkozás a perbe	142
15. Változások a felek személyében	155
16. A támogató részvétele a perben	166
17. Az ügyész részvétele a perben	168
18. A tolmács és a fordító részvétele a perben	174

VI. Fejezet

Képviselő	177
19. Összeférhetetlenség	177
20. Meghatalmazottak	179
21. Kötelező jogi képviselő	195
22. Az ügygondnok jogállása	203

VII. Fejezet

Költségek	208
23. A költségek előlegezése	208
24. A perköltség viselése	213
25. Költségkedvezmények	234
26. A meg nem fizetett illeték és az állam által előlegezett költség viselése	259

VIII. Fejezet

Az ideiglenes intézkedés	263
27. Ideiglenes intézkedés a perben	263
28. Ideiglenes intézkedés a perindítást megelőzően	275

IX. Fejezet

Egyéb általános szabályok	282
29. A bíróság általános intézkedési és tájékoztatási kötelezettsége	282
30. Nyelvhasználat az eljárás során	288
31. Beadványok	291
32. Hiánypótlás	292
33. Elkülönítés, egyesítés	296
34. Az eljárás félbeszakadása	299
35. Az eljárás szünetelése	305
36. Az eljárás felfüggesztése és a végrehajtás felfüggesztése	312
37. Az Európai Unió Bírósága, az Alkotmánybíróság és a Kúria eljárásának kezdeményezése	322
38. Idézés	327
39. Kézbesítés	330
40. A kézbesítési kifogás	335
41. Végrehajtói kézbesítés	340
42. Kézbesítési megbízott	343
43. Hirdetményi kézbesítés	348
44. Határidő	351
45. A mulasztás és annak igazolása	356
46. A felek meghallgatása tárgyaláson kívül	365
47. Kifogás az eljárás szabálytalansága ellen	366

48. Kifogás az eljárás elhúzódása miatt	367
49. Az eljárás anyagának rögzítése	372
50. Az iratok megtekintése, másolatkészítés, adatkezelés	380
51. Elvesztett (megsemmisült) iratok pótlása	386
52. Pénzbírság	386
HARMADIK RÉSZ	
ELSŐFOKÚ ELJÁRÁS	389
X. Fejezet	
Egyezségi kísérlet perindítás előtt	391
53. Közvetítői eljáráshoz kapcsolódó és anélküli egyezségi kísérlet	391
XI. Fejezet	
Perindítás	395
54. Keresetlevél	395
55. A kereset közlése	458
56. A bírósági meghagyás	462
XII. Fejezet	
Perfelvételi szak	478
57. A perfelvétel általános rendelkezései	478
58. A perfelvétel a perfelvételi tárgyalásig	506
59. A perfelvételi tárgyalás	515
60. A perfelvétel lezárása perfelvételi tárgyaláson	536
61. Perfelvételi tárgyalás mellőzése	542
62. A perfelvétel iratai	545
63. A perfelvétel további iratai és szabályai viszontkereset, beszámítás esetén	586
XIII. Fejezet	
Érdemi tárgyalási szak	616
64. Az érdemi tárgyalási szak általános rendelkezései	616
65. A kereset- és ellenkérelem-változtatás, utólagos bizonyítás	617
66. A perfelvétel kiegészítése	629
67. Az érdemi tárgyalás	631
XIV. Fejezet	
A perfelvételi és az érdemi tárgyalási szakban alkalmazandó közös rendelkezések	634
68. A tárgyalásra vonatkozó általános rendelkezések	634
69. Nyilvánosság a tárgyaláson	644
70. Pervezetés	647
71. Egyezség	667
72. Az eljárás megszüntetése	670
XV. Fejezet	
Eltérő rendelkezések járásbíróhatáskörébe tartozó perben jogi képviselő nélkül eljáró félre	682
73. Jogi képviselő igénybevétele	682
74. Általános rendelkezések	684
75. A perindítás, a perfelvételi és érdemi tárgyalási szak	685

XVI. Fejezet	
A fizetési meghagyásos eljárással összefüggő perek	695
76. A perindítás	695
77. A fizetési meghagyásos eljárással összefüggő perekre vonatkozó egyéb szabályok ...	715
NEGYEDIK RÉSZ	
BIZONYÍTÁS	719
XVII. Fejezet	
A bizonyítás általános szabályai	721
78. A bizonyításra vonatkozó alapvető rendelkezések	721
79. A bizonyítás módjai és eszközei	730
80. A közreműködők és a velük szemben alkalmazható kényszerítő eszközök	743
XVIII. Fejezet	
A bizonyítási eljárás általános szabályai	749
81. A bizonyítás indítványozása és elrendelése	749
82. A bizonyításfelvétel és a bizonyítás eredményének mérlegelése	753
XIX. Fejezet	
A bizonyításfelvétel különös szabályai	760
83. Bizonyításfelvétel elektronikus hírközlő hálózat igénybevételével és kiküldött bírósági útvonalon	760
84. Bizonyításfelvétel megkeresett bíróság útvonalon	761
XX. Fejezet	
Tanúk	765
85. A tanúkkal kapcsolatos általános rendelkezések	765
86. A tanú meghallgatása lefolytatásának szabályai	777
XXI. Fejezet	
Szakértők	786
87. A szakértő alkalmazásának szabályai	786
88. Magánszakértő alkalmazása	795
89. Más eljárásban kirendelt szakértő alkalmazása	803
90. Kirendelt szakértő alkalmazása	806
91. A szakvélemény értékelése és a pervezetés	817
92. A szakértő díja és a kirendelt szakértő díjának a csökkentése	821
XXII. Fejezet	
Okiratok	825
93. Bizonyítás okirattal	825
94. Az okiratok fajtái	831
XXIII. Fejezet	
Szemle	840
95. A szemle elrendelése	840
96. A szemle foganatosításának szabályai	842

XXIV. Fejezet

Az előzetes bizonyítás	846
97. Az előzetes bizonyítás elrendelése	846
98. Az előzetes bizonyítás lefolytatása	850

ÖTÖDIK RÉSZ

HATÁROZATOK	851
--------------------------	-----

XXV. Fejezet

A határozatok fajtái, tartalma és közlése	853
99. A határozatok fajtái és tartalma	853
100. A határozatok kihirdetése és közlése	876
101. A határozatok kijavítása, kiigazítása és kiegészítése	882

XXVI. Fejezet

A határozatok joghatásai	892
102. Kötőerő, jogerő	892
103. Előzetes végrehajthatóság	904

HATODIK RÉSZ

PERORVOSLATOK ÉS AZZAL ÖSSZEFÜGGŐ ELJÁRÁSOK	909
--	-----

XXVII. Fejezet

Fellebbezés	911
104. Általános szabályok	911
105. Fellebbezés ítélet ellen	934
106. A fellebbezés elbírálása	949
107. A másodfokú eljárásban hozott határozatok	957
108. A járásbírói eljárásban hozott ítélet elleni fellebbezés jogi képviselő nélkül eljáró félre vonatkozó külön szabályai	981
109. A végzés elleni fellebbezés szabályai	981

XXVIII. Fejezet

Perújítás	987
110. A perújítási eljárásban alkalmazandó szabályok, a perújítás feltételei és a perújítási kérelem	987
111. A perújítás elbírálása	1008

XXIX. Fejezet

Felülvizsgálat	1018
112. A felülvizsgálat feltételei és a felülvizsgálati eljárás általános rendelkezései	1018
113. Az érdemi elbírálás szabályai	1036

XXX. Fejezet

Az alkotmányjogi panasz esetén követendő eljárás	1041
114. Az elsőfokú bíróság eljárása	1041
115. A Kúria eljárása	1051

HETEDIK RÉSZ**KÜLÖNLEGES ELJÁRÁSOK** ..... 1059**XXXI. Fejezet****Személyi állapotot érintő perek közös eljárási szabályai** 1061

116. A személyi állapotot érintő perek meghatározása 1061

117. Közös szabályok 1063

XXXII. Fejezet**Gondnoksági perek** 1075

118. A gondnoksági per meghatározása 1075

119. A gondnokság alá helyezés iránt indított per 1076

120. Gondnokság alá helyezés módosítása, megszüntetése és felülvizsgálata iránt indított per 1099

121. Az előzetes jognyilatkozat felülvizsgálata iránt indított per 1102

XXXIII. Fejezet**Házassági perek** 1105

122. A házassági perek különös szabályai 1105

123. A házassági per kapcsolata a házassági vagyoni jogi perrel 1121

XXXIV. Fejezet**Származási perek** 1124

124. A származási perek meghatározása 1124

125. A származási perek különös szabályai 1125

XXXV. Fejezet**Szülői felügyelettel kapcsolatos perek** 1138

126. A szülői felügyelettel kapcsolatos perek közös szabályai 1138

127. A szülői felügyelet gyakorlásának rendezése iránt indított per 1149

128. A gyermek harmadik személynél történő elhelyezése iránt indított per 1162

129. A szülői felügyelet megszüntetése és visszaállítása iránt indított per 1164

XXXVI. Fejezet**Az örökbefogadás felbontása iránt indított per** 1173

130. Az örökbefogadás felbontása iránti indított per különös szabályai 1173

XXXVII. Fejezet**A kiskorú gyermek tartása iránt indított per** 1178

131. A kiskorú gyermek tartása iránt indított per meghatározása 1178

132. A kiskorú gyermek tartása iránt indított per különös szabályai 1184

XXXVIII. Fejezet**Egyes személyiségi jogok érvényesítése iránt indított perek** 1193

133. Közös szabályok 1193

134. Sajtó-helyreigazítás iránt indított per 1194

135. A képmáshoz és a hangfelvételhez való jog érvényesítése iránt indított per 1207

136. A közösséghez tartozással összefüggő személyiségi jog érvényesítése iránti per ... 1212

XXXIX. Fejezet

Munkaügyi perek	1216
137. A munkaügyi per meghatározása és az általános szabályok alkalmazása	1216
138. A munkaügyi perek különös szabályai	1224

XL. Fejezet

Végrehajtási perek	1244
139. Közös szabályok	1244
140. Végrehajtás megszüntetése és korlátozása iránt indított per	1245
141. Végrehajtási igényper	1260
142. Foglалás túrése iránti per	1270
143. Követelés behajtása iránti per	1271
144. A végrehajtási eljárásba történő bekapcsolódás engedélyezése iránti per	1273

XLI. Fejezet

A jegyző birtokvédelmi ügyben hozott határozatának megváltoztatása iránt indított per	1279
145. Az általános szabályok alkalmazása	1279
146. A jegyző birtokvédelmi ügyben hozott határozatának megváltoztatása iránt indított per különös szabályai	1281

NYOLCADIK RÉSZ

KOLLEKTÍV IGÉNYÉRVÉNYESÍTÉSSEL KAPCSOLATOS PEREK	1287
---	------

XLII. Fejezet

A közérdekből indított per	1289
147. A közérdekből indított per szabályainak és az általános szabályoknak az alkalmazása	1289
148. Különös szabályok	1291

XLIII. Fejezet

Társult per	1300
149. A társult per meghatározása és az általános szabályok alkalmazása	1300
150. Különös szabályok	1303

KILENCEDIK RÉSZ

NEMZETKÖZI POLGÁRI ELJÁRÁSJOGI SZABÁLYOK	1329
---	------

XLIV. Fejezet

Külföldi elem esetén alkalmazandó általános rendelkezések	1331
151. Bevezető rendelkezések	1331
152. Külföldön kiállított okiratok bizonyító ereje belföldi eljárásban	1334
153. A perköltség-biztosíték és a költségkezdvmények	1341

XLV. Fejezet

Külföldi elem esetén alkalmazandó különleges rendelkezések	1352
154. A kis értékű követelések európai eljárása	1352
155. Az európai fizetési meghagyásos eljárás	1357

TIZEDIK RÉSZ	
AZ ELEKTRONIKUS TECHNOLÓGIÁK ÉS ESZKÖZÖK ALKALMAZÁSA . . .	1365
XLVI. Fejezet	
Az elektronikus kapcsolattartás	1367
156. A törvény rendelkezéseinek alkalmazása elektronikus kapcsolattartás esetén, valamint az elektronikus kapcsolattartás igénybevétele	1367
157. Elektronikus kapcsolattartás a szakértővel, a bírósággal, a közigazgatási szervvel és más hatósággal	1377
158. Az elektronikus kapcsolattartás eltérő szabályai	1379
XLVII. Fejezet	
Az elektronikus hírközlő hálózat igénybevétele	1394
159. Az elektronikus hírközlő hálózat igénybevételek elrendelése és az elektronikus hírközlő hálózat útján történő meghallgatás helye	1394
160. Az elektronikus hírközlő hálózat útján történő meghallgatás lefolytatása	1395
TIZENEGYEDIK RÉSZ	
ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK	1399
Jogsabályok jegyzéke	1409
Irodalomjegyzék	1423
Részletes tartalomjegyzék	1427

ELŐSZÓ

A kötet, amelyet a T. Olvasó a kezében tart, a 2018. január 1-jén hatályba lépett polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) olyan kommentárja, amelynek kézírata 2019. július 15-én zárult, alkalmat teremtve arra, hogy a kommentár már feldolgozza és magyarázza a másfél éve hatályban lévő Pp. joggyakorlatát, bemutassa a törvény jogalkalmazási tapasztalatait.

A Pp. 64 év elteltével váltotta fel a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvényt (a továbbiakban: 1959-es Pp.). A törvényt az Országgyűlés 2016. november 22. napján fogadta el, így az új perjogi szabályozás alkalmazására való felkészülésre valamivel több mint egy év állt rendelkezésre, ami óriási feladat elé állította a jogalkalmazókat. A Pp. az 1959-es Pp.-hez képest számos új, korábban nem ismert és nem alkalmazott eljárásjogi megoldást, jogintézményt vezetett be, amelyek összhangban állnak az Európában újrakodifikált polgári perjogi kódexek megoldásaival.

A Pp. hatálybalépését követő első tapasztalatok polgári, gazdasági és munkaügyi ügyekben az ügykezelés visszaesését mutatták. Ennek okai egyfelől abban keresendők, hogy a Pp. felemelte a közjegyzői hatáskörbe tartozó, kötelezően fizetési meghagyás útján érvényesíthető pénzkövetelések értékhatárát 1 millió forintról 3 millió forintra, számos, a perelaterelést, a felek közti megegyezést előmozdító szabályt vezetett be, a közszolgálati jogviták kikerültek a Pp. hatálya alól, de a perlési kedv csökkenése az új szabályoktól való idegenkedéssel is magyarázható, hiszen az új eljárási szabályokban való jártasság megszerzéséhez hosszabb időre van szükség.

A gyakorlat segítése érdekében az Országos Bírószági Hivatal elnöke az új Pp. hatályosulását támogató munkacsoportot állított fel, mely munkájával hozzájárul az egységes joggyakorlat kialakulásához, másfelől fontos visszacsatolásokat ad a jogalkotás számára. A joggyakorlat egységesítése érdekében a Kúria elnöke a Ptk. Tanácsadó Testületéhez hasonló „Az új Pp. jogértelmezési kérdéseivel” foglalkozó konzultációs testületet állított fel, mely nem kötelező állásfoglalásaival segíti a jogalkalmazást. Emellett a Civilisztikai Kollégiumvezetők Országos Tanácskozásának (a továbbiakban: CKOT) állásfoglalásai is iránymutatásul szolgálnak a Pp. alkalmazása tekintetében. Ezek az állásfoglalások szintén nem kötelezőek, ajánlás jellegűek.

A kommentár szerzői valamennyien arra törekedtek, hogy a Pp. megújult rendelkezéseit a már meglévő gyakorlati tapasztalatokra is tekintettel magyarázzák, segítséget nyújtsanak a felmerülő jogalkalmazási, jogértelmezési kérdésekben, és állást foglaljanak a szétartó vagy nem egységes joggyakorlat tekintetében is. A kommentár szerzőinek döntő többsége olyan szakember, aki bíróként, ügyvédként, ügyészként, közjegyzőként, végrehajtóként nap mint nap alkalmazza a Pp.-t, közülük többen a kúriai konzultációs testület és a CKOT tagjai is. A kommentár szerzőinek jelentős része egyben olyan szakember, aki a Pp. kodifikációjának is aktív résztvevője volt, így hitelesen tudja magyarázni a törvény rendelkezéseit és a kialakult joggyakorlatot. A szerzők arra törekedtek, hogy a kommentár kéziratának lezárásáig közzétett

bírói gyakorlatot, a kúriai konzultációs testületi és CKOT állásfoglalásokat bemutassák, és azokra reflektáljanak.

A kötet szerkesztője ezúton is szeretne köszönetet mondani a kommentár szerzőinek, akik jogalkalmazói tevékenységük mellett tettek eleget a felkérésnek, mellyel hozzájárultak ahhoz, hogy e kommentár segítségére legyen a gyakorlatnak a Pp. alkalmazásában.

Budapest, 2019. július 15.

A szerkesztő

RÖVIDÍTÉSEK JEGYZÉKE

1952-es Pp.	1952. évi III. törvény a polgári perrendtartásról
1959-es Ptk.	1959. évi IV. törvény a Polgári Törvénykönyvről
1998-as Be.	1998. évi XIX. törvény a büntetőeljárásról
22. számú módszertani levél	az Országos Igazságügyi Orvostani Intézet 22. számú módszertani levele polgári perekben és büntetőügyekben végzett DNS-vizsgálatokhoz és szakvéleményadáshoz
861/2007/EK rendelet	az Európai Parlament és a Tanács 2007. július 11-i 861/2007/EK rendelete a kis értékű követelések európai eljárásának bevezetéséről
Abtv.	2011. évi CLI. törvény az Alkotmánybíróságról
AB Ügyrend	1001/2013. (II. 27.) AB Tü. határozat az Alkotmánybíróság ügyrendjéről
Ákr.	2016. évi CL. törvény az általános közigazgatási rendtartásról
Apostille-egyezmény	Egyezmény a külföldön felhasználásra kerülő közokiratok diplomáciai vagy konzuli hitelesítésének (felülhitelesítésének) mellőzéséről (kihirdette: 1973. évi 11. törvényerejű rendelet a külföldön felhasználásra kerülő közokiratok diplomáciai vagy konzuli hitelesítésének (felülhitelesítésének) mellőzéséről Hágában, az 1961. október 5. napján kelt egyezmény kihirdetéséről)
Avt.	2017. évi CLIII. törvény az adóhatóság által fogatosítandó végrehajtási eljárásokról
Be.	2017. évi XC. törvény a büntetőeljárásról
Beisz.	17/2014. (XII. 23.) OBH utasítás a bíróságok egységes iratkezelési szabályzatáról
BETFR	Bírósági Elektronikus Tájékoztatási és Figyelmeztetési Rendszer
Bjt.	2011. évi CLXII. törvény a bírák jogállásáról és javadalmazásáról
Bpnp.	2017. évi CXVIII. törvény a bírósági polgári nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról, valamint egyes bírósági nemperes eljárásokról
Brüsszel Ia. rendelet	az Európai Parlament és a Tanács 2012. december 12-i 1215/2012/EU rendelete a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról
Brüsszel IIa. rendelet	a Tanács 2003. november 27-i 2201/2003/EK rendelete a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről

Bszi.	2011. évi CLXI. törvény a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról
Btk.	2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről
Büsz.	14/2002. (VIII. 1.) IM rendelet a bírósági ügyvitel szabályairól
Bvtv.	2013. évi CCXL. törvény a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról
CKOT	Civilisztikai Kollégiumvezetők Országos Tanácskozása
Ctv.	2006. évi V. törvény a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról
Csjt.	1952. évi IV. törvény a házasságról, a családról és a gyámságról
Cstv.	1991. évi XLIX. törvény a csőd eljárásról és a felszámolási eljárásról
Ectv.	2011. évi CLXXV. törvény az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról
EFER	Elektronikus Fizetési és Elszámolási Rendszer
EJEB	Emberi Jogok Európai Bírósága
EJEE	Egyezmény az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről (kihirdette: 1993. évi XXXI. törvény az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény és az ahhoz tartozó nyolc kiegészítő jegyzőkönyv kihirdetéséről)
ENSZ Gyermekjogi Egyezmény	Egyezmény a gyermek jogairól (kihirdette: 1991. évi LXIV. törvény a Gyermek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről)
EuB	Európai Unió Bírósága
Eufmhr.	az Európai Parlament és a Tanács 2006. december 12-i 1896/2006/EK rendelete az európai fizetési meghagyásos eljárás létrehozásáról
EUMSz	az Európai Unió működéséről szóló szerződés
E-ügyintézési tv.	2015. évi CCXXII. törvény az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól
E-ügyintézési tv. vhr.	451/2016. (XII. 19.) Korm. rendelet az elektronikus ügyintézés részletszabályairól
Eütv.	1997. évi CLIV. törvény az egészségügyről
Fmhtv.	2009. évi L. törvény a fizetési meghagyásos eljárásról
Gyer.	149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról
Gyvt.	1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
Hágai perjogi egyezmény	A polgári eljárásra vonatkozó egyezmény (kihirdette: 1966. évi 8. törvényerejű rendelet a polgári eljárásra vonatkozó, Hágában 1954. március 1-jén kelt nemzetközi egyezmény kihirdetéséről)
Hetv.	2010. évi XXXVIII. törvény a hagyatéki eljárásról
Iasz.	1997. évi LXVIII. törvény az igazságügyi alkalmazottak szolgálati jogviszonyáról

Rövidítések jegyzéke

Infotv.	2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról
Itv.	1990. évi XCIII. törvény az illetékekről
Itv. vhr.	44/2004. (XII. 20.) PM rendelet az eljárási illetékek megfizetésének és a megfizetés ellenőrzésének részletes szabályairól
Jstv.	2003. évi LXXX. törvény a jogi segítségnyújtásról
Kbtv.	2018. évi CXXX. törvény
Kjnp.	2008. évi XLV. törvény az egyes közjegyzői nemperes eljárásokról
Kjt.	1992. évi XXXIII. törvény a közalkalmazottak jogállásáról
Kmir.	26/2017. (XII. 27.) IM rendelet a költségmentesség és a költségfeljegyzési jog engedélyezésének alapjául szolgáló körülmények igazolásáról
Kmtv.	2017. évi CXXVIII. törvény a költségmentesség és a költségfeljegyzési jog polgári és közigazgatási bírósági eljárásban történő alkalmazásáról
Koncepció	Az új polgári perrendtartás koncepciója. A Kormány 2015. január 14. napján megtartott ülésén elfogadott Koncepció
Konzuli tv.	2001. évi XLVI. törvény a konzuli védelemről
Költségmentességi irányelv	a Tanács 2003. január 27-i 2003/8/EK irányelve a határon átnyúló vonatkozású jogviták esetén az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés megkönnyítése érdekében az ilyen ügyekben alkalmazandó költségmentességre vonatkozó közös minimumszabályok megállapításáról
Közjegyzői tv.	1991. évi XLI. törvény a közjegyzőkről
Közokiratokról szóló rendelet	az Európai Parlament és a Tanács 2016. július 6-i (EU) 2016/1191 rendelete egyes közokiratoknak az Európai Unión belüli bemutatására vonatkozó előírások egyszerűsítése révén a polgárok szabad mozgásának előmozdításáról és az 1024/2012/EU rendelet módosításáról
Közv. tv.	2002. évi LV. törvény a közvetítői tevékenységről
Kp.	2017. évi I. törvény a közigazgatási perrendtartásról
Kvt.	1995. évi LIII. törvény a környezet védelmének általános szabályairól
Ler.	27/2003. (VII. 2.) IM rendelet a bíróságon kezelt letétekről
MOKK	Magyar Országos Közjegyzői Kamara
Mötv.	2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól
Mt.	2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről
Nj. tv.	2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
Nmjtv.	2017. évi XXVIII. törvény a nemzetközi magánjogról
Nyelvi Karta	A Regionális vagy Kisebbségi Nyelvek Európai Kartája (kihirdette: 1999. évi XL. törvény a Strasbourgban, 1992. november 5-én létrehozott Regionális vagy Kisebbségi Nyelvek Európai Kartájának kihirdetéséről)

OBH	Országos Bírósági Hivatal
OFFI	Országos Fordító és Fordításhitelesítő Iroda
Plósz-féle Pp.	1911. évi I. törvénycikk a polgári perrendtartásról
Postavhr.	335/2012. (XII. 4.) Korm. rendelet a postai szolgáltatások nyújtásának és a hivatalos iratokkal kapcsolatos postai szolgáltatás részletes szabályairól, valamint a postai szolgáltatók általános szerződési feltételeiről és a postai szolgáltatásból kizárt vagy feltételesen szállítható küldeményekről
Pp.	2016. évi CXXX. törvény a polgári perrendtartásról
Ptk.	2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről
Pükr.	32/2017. (XII. 27.) IM rendelet a pártfogó ügyvéd, az ügygondnok és a kirendelt védő részére megállapítható díjról
Smtv.	2010. évi CIV. törvény a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól
Shaktv.	2016. évi XXIX. törvény az igazságügyi szakértőkről
Szövetkezeti tv.	2006. évi X. törvény a szövetkezetekről
Szüt.	1995. évi XXXII. törvény a szabadalmi ügyvivőkről
Társasházi tv.	2003. évi CXXXIII. törvény a társasházakról
Tpt.	2001. évi CXX. törvény a tőkepiacról
Új Pp. KT	a Kúria új Pp. jogértelmezési kérdéseivel foglalkozó konzultációs testülete
Ükr.	32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről
Üttv.	2017. évi LXXVIII. törvény az ügyvédi tevékenységről
Ütv.	2011. évi CLXIII. törvény az ügyészségről
Vbtv.	2017. évi LX. törvény a választottbíráskodásról
Ve.	2013. évi XXXVI. törvény a választási eljárásról
Vhkr.	250/2004. (VIII. 27.) Korm. rendelet a végrehajtói kézbesítés részletes eljárási szabályairól
Vht.	1994. évi LIII. törvény a bírósági végrehajtásról

**2016. ÉVI CXXX. TÖRVÉNY
A POLGÁRI PERRENDTARTÁSRÓL**

Az Országgyűlés

a magyar perjogi hagyományokra és az európai jogfejlődés vívmányaira építő, a felek felelős pervitelén és a bíróság aktív pervezetésén alapuló, a koncentrált per feltételeit biztosító szabályozás megteremtése céljából,

a polgárok szolgálatát biztosító, a közjónak és a józan észnek megfelelő jogalkalmazás eszméjétől vezérelve,

a magánjogi jogviták tisztességes eljárás elvén nyugvó rendezése és az anyagi jogok hatékony érvényre juttatása érdekében

az Alaptörvény 25. cikk (2) bekezdés a) pontja végrehajtására a következő törvényt alkotja:

A 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) – kódex jellegét hangsúlyozandó – preambulumot tartalmaz, amelyben visszaköszönnek a polgári perrendtartás kodifikációját elrendelő 1267/2013. (V. 17.) Korm. határozatban megfogalmazott elvárások, másfelől a perjogi szabályozás kereteit adó alaptörvényi rendelkezésekre történő hivatkozás mellett a polgári igazságszolgáltatás célját meghatározó alaptörvényi fordulatok.

A kormányhatározat szerint a felülvizsgálat célja egy korszerű, a nemzetközi gyakorlatnak és elvárásoknak is megfelelő polgári perjogi törvénykönyv megalkotása, amely biztosítja az anyagi jogok hatékony érvényesítését, és amely a jogtudomány és a joggyakorlat eredményeire támaszkodva áttekinthetően, koherensen, a technika vívmányaira is figyelemmel szabályozza a perjogi viszonyokat, megkönnyítve ezzel a jogkereső állampolgárok és a szakmai közönség helyzetét.

Már a preambulum kifejezésre juttatja az Alaptörvénynek az igazságszolgáltatással, a magánjogi jogviták rendezésével összefüggésben megfogalmazott alapvető tételeit, és hivatkozik arra, hogy az Országgyűlés az Alaptörvény 25. cikkének végrehajtása érdekében alkotta meg a törvényt.

A törvény preambuluma előrevetíti és tömören, absztrahálva juttatja kifejezésre azokat a szabályozási célokat és elveket, amelyeket a Pp. 2015 januárjában elfogadott koncepciója (Az új polgári perrendtartás koncepciója, www.kormany.hu/download/f/ca/30000/20150128%20Az%20%C3%BAj%20polg%C3%A1ri%20perrendtart%C3%A1s%20koncepci%C3%B3ja.pdf. Utolsó hozzáférés: 2019. július 15., a továbbiakban: Koncepció) tizenhat pontban nevesít, és amely szempontok mentén kerültek kialakításra a törvény rendelkezései. Ezek a következők:

- a perhatékonyság rendszerszintű megvalósítása;
- új alapelvek a hatékonyság szolgálatában – a perkoncentráció elvének hangsúlyos érvényesítése;
- a perelterelést, a felek közötti egyeztetést előmozdító eljárási szabályok kiépítése;
- osztott perszerkezet bevezetése – a peres eljárás perelőkészítő szakra és érdemi tárgyalási szakra bontása, a perelőkészítés szerepének erősítése;
- a perelőkészítő szakasz lezárásával rögzülő kereset, viszontkereset, beszámítási kifogás, bizonyítási indítványok a perkoncentráció érdekében (ezt követően ezek változtatása csak kivételesen, a törvény által meghatározott feltételek teljesülése esetén lehetséges);

- a perkonzentrációt biztosító, az elsőfokú bemeneti szintek sajátosságaira tekintettel kialakított eltérő eljárási szabályok;
- a törvényszéken induló perekben a professzionális pervitel garanciájaként a kötelező jogi képviselő előírása;
- a különleges perekre vonatkozó szabályozás fenntartása mellett annak rögzítése, hogy a védendő érdekek és kiemelt szempontok mentén kizárólag az indokolt eltérések fogalmazhatók meg az egyes különleges perek esetében;
- a munkaügyi perek szabályainak az új polgári perrendtartásról szóló törvényben, a különleges eljárások közötti rögzítése;
- a közigazgatási bírászkodásra vonatkozó szabályok külön törvénybe foglalása;
- a választottbírói eljárásra vonatkozó szabályozásnak változatlanul külön törvényben szabályozása;
- az elsőfokú bemeneti szintek sajátosságaira tekintettel kialakított eljárási szabályok miatt a kis értékű perekre és a kiemelt jelentőségű perekre vonatkozó külön szabályozás mellőzése;
- a csoportper hazai szabályainak megalkotása;
- a „jó gyakorlatok” – a szabályozási céloknak megfelelő bírói jogalkalmazói gyakorlat – beemelése az új polgári perrendtartásba;
- az elektronizáció szerepének erősítése;
- amennyiben az szükségesnek mutatkozna, a szervezeti kérdéseknek külön előterjesztésben történő áttekintése.

A preambulumban hivatkozott európai jogfejlődés tapasztalatait értékelve a Pp. szabályozási megoldásait tekintve egyaránt épít a mintaadónak tekinthető tradicionális európai perjogi kódexek, így különösen az 1877. évi német polgári perrendtartás (Zivilprozessordnung, dZPO), az 1895. évi osztrák polgári perrendtartás (öZPO), továbbá a 2008-ban kodifikált és 2011. január 1-jén hatályba lépett svájci szövetségi polgári perrendtartás (schZPO) rendelkezéseire. Emellett a törvény egyes szabályozási megoldásainak kialakítása során a modellválasztás körében figyelembe vette az elmúlt évtizedekben újrakodifikált közép-kelet-európai államok perjogi kódexeinek szabályozási módszereit, így különösen a szlovén polgári perrendtartás (Zakon o pravdnem postopku, ZPP 1999), a litván polgári perrendtartás (Civilinio proceso kodeksas, 2002) vagy a horvát polgári perrendtartás (Zakon o parničnom postupku, 1991) rendelkezéseit.

A 1267/2013. (V. 17.) Korm. határozatban is megfogalmazott elvárás volt a magyar perjogi hagyományokra épülő szabályozás kialakítása. A Pp. számos helyen támaszkodik a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: 1952-es Pp.) szabályozási megoldásaira, a magyar perjogi hagyományokat megőrizve továbbfejleszti. Visszaköszönnek a Pp.-ben a magyar jogtörténet kiemelkedő, és Európa-szerte elismert jogalkotási remekművével, az 1911. évi I. törvénycikkkel (a továbbiakban: Plósz-féle Pp.) bevezetett megoldások, így pl. az osztott tárgyalási rendszer, általános hatáskörű bíróságként a törvényszék meghatározása, a törvényszékre modellezett egységes perrend, és a jogi képviselő kötelező kiterjesztése a törvényszék elé tartozó ügyekben.

ELSŐ RÉSZ

ALAPVETÉSEK

A TÖRVÉNY HATÁLYA ÉS AZ ALAPELVEK

---

1. A törvény hatálya

1. § [A törvény hatálya]

(1) E törvényt kell alkalmazni a bíróság eljárására, ha jogszabály biztosítja a bírói utat és törvény nem rendel el eltérő szabályok alkalmazását.

(2) A bíróság az e törvény hatálya alá tartozó jogvitát erre irányuló kérelem esetén bírálja el.

---

1. Alapvetések

A Pp. „Alapvetések” című Első Része a törvény hatályára vonatkozó rendelkezéseket és a polgári per azon alapelveit határozza meg, amelyek a per teljes életciklusa alatt érvényesülnek. Az alapelvek tekintetében megfigyelhető azok számának jelentős csökkentése, és átstrukturálásra is sor kerül, amire a későbbiekben részletesen kitérünk.

---

2. A törvény tárgyi hatálya

Az 1. § (1) bekezdése innovatív módon határolja le a törvény tárgyi és személyi hatályát, nem nevesítve sem azon jogviták típusait, sem azon személyi kört, amelyekre a törvényt alkalmazni kell. A Pp. időbeli hatályára vonatkozóan a Pp. 630. § (1) bekezdése ad iránymutatást.

A törvény hatályára vonatkozó rendelkezés koncepciójának megújítása mögött azon megfontolás húzódik, mely szerint a bíróság előtti igényérvényesítési jogosultság nem a perjog szabályaiból következik, hanem egyfelől alkotmányos megalapozottságú, másfelől az anyagi jog szabályaiból következik. Ezért mellözi a törvény a hatálya alá tartozó jogviták tartalmi körülírását.

A bírósághoz fordulás jogát az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése garantálja. Ennek értelmében „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.” Azt, hogy a bíróság milyen per keretei dönt a fél jogairól és kötelezettségeiről, azt az Alaptörvény 25. cikke „A bíróság” alcím alatt határozza meg. E szerint „(1) A bíróságok igazságszolgáltatási tevékenységet látnak el. Bíróság a rendes és a közigazgatási bíróság.

(2) A rendes bíróságok döntenek büntetőügyben, magánjogi jogvitában és törvényben meghatározott egyéb ügyben. A rendes bírósági szervezet legfőbb szerve a Kúria, amely biztosítja a rendes bíróságok jogalkalmazásának egységét, a rendes bíróságokra kötelező jogegységi határozatot hoz.

(3) A közigazgatási bíróságok döntenek közigazgatási jogvitákban és törvényben meghatározott egyéb ügyben. A közigazgatási bírósági szervezet legfőbb szerve a Közigazgatási Felsőbíróság, amely biztosítja a közigazgatási bíróságok jogalkalmazásának egységét, a közigazgatási bíróságokra kötelező jogegységi határozatot hoz.”

Az Alaptörvény tehát az igazságszolgáltatási tevékenység három ágát nevesíti: a büntető, a polgári és a közigazgatási bíráskodást. A polgári igazságszolgáltatás keretében kerülnek elbírálásra az Alaptörvény 25. cikk (2) bekezdésében nevesített magánjogi jogviták és a törvény-

ben meghatározott egyéb ügyek, átfogó elnevezéssel a polgári ügyek. Az igazságszolgáltatási tevékenység harmadik, Alaptörvényben nevesített ága a közigazgatási bírászkodás, melynek tárgyait, a közigazgatási jogvitákat és a törvényben meghatározott egyéb ügyeket az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdése nevesíti. A közigazgatási perekben a bíróságok a Pp.-vel egyidejűleg, 2018. január 1-jén hatályba lépett, a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) szerint járnak el. Az Alaptörvény hetedik módosítása a 25. cikk módosításával előirányozta a rendes bíróságoktól szervezetileg is elkülönülő közigazgatási bíróságok felállítását, melyről a közigazgatási bíróságokról szóló 2018. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Kbtv.) rendelkezik. A 2019. évi LXI. törvény a közigazgatási bíróságokról szóló törvény hatálybalépésének elhalasztásáról azonban határozatlan időre elhalasztotta a szervezetileg is elkülönülő közigazgatási bíróságok felállítását, és a közigazgatási bíróságokról szóló törvény hatálybalépéséről és az egyes átmeneti szabályokról szóló 2018. évi CXXXI. törvényt (Átmvtv.) hatályon kívül helyezte.

Az 1. § (1) bekezdése tehát nem nevesíti, hogy milyen típusú jogviták tartoznak a törvény hatálya alá, arra tekintettel, hogy anyagi jogi jogszabályok nyitják meg a bíróság előtti igényérvényesítés útját. Így pl. a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) hatálya alá tartozó jogviszonyokkal kapcsolatos jogvitákban a bírósághoz fordulás jogát, a bírói út igénybevételeének lehetőségét a Ptk. 1:6. §-a biztosítja általános érvénnyel. A Pp. hatálya alá tartoznak a polgári jogi, családjogi jogviták, a munkaügyi jogviták a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) alapján, a közalkalmazotti jogvita a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Kjt.) alapján, a bírák, az ügyészek, az igazságügyi és ügyészségi alkalmazottak szolgálati viszonyával kapcsolatos jogviták (a 2011. évi CLXII. törvény, a 2011. évi CLXIV. törvény és az 1997. évi LXVIII. törvény). A Pp. hatálya alá tartoznak a váltójogi jogviták a váltójogi szabályokról szóló 2017. évi CLXXXV. törvény szerint, a jogi személyek alapításával és működésével kapcsolatos perek, pl. a cégekkel kapcsolatos perek a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény (a továbbiakban: Ctv.) alapján, vagy a cégnek nem minősülő szervezetek ellen a törvényességi ellenőrzést vagy felügyeletet gyakorló szerv által indított perek, továbbá az iparjogvédelemmel kapcsolatos perek a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény, a védjegyek és a földrajzi árujelzők oltalmáról 1997. évi XI. törvény, formatervezési minták oltalmáról szóló 2001. évi XLVIII. törvény, a mikroelektronikai félvezető termékek topográfájának oltalmáról szóló 1991. évi XXXIX. törvény alapján, a szerzői jogokkal kapcsolatos jogviták a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény szerint.

A tárgyi hatály kapcsán fel kell hívni a figyelmet arra, hogy ha a közigazgatási ügyben eljáró bíróság saját hatáskörét állapítja meg, e döntése az e törvény hatálya alá tartozó ügyben eljáró bíróságot köti [Pp. 24. § (2) bek.], azaz, a tekintetben, hogy egy jogvita elbírálása polgári vagy közigazgatási bíróság hatáskörébe tartozik, a Kp. primátusa érvényesül. A Kp. is tartalmazza ezt a szabályt, mely szerint „[h]a a közigazgatási ügyben eljáró bíróság hatáskörét megállapítja, e döntése más bíróságra [...] kötelező.” [Kp. 14. § (2) bek.]

A Pp. 174. § (1) bekezdése szerint „(1) Ha a keresetlevél alapján megállapítható, hogy a per elbírálása valamely más bíróság hatáskörébe vagy illetékességébe tartozik, a bíróság elrendeli a keresetlevélnek ehhez a bírósághoz történő áttételét. Áttételnek van helye akkor is, ha a jogvita elbírálása közigazgatási perben vagy egyéb közigazgatási bírósági eljárásban eljáró bíróság hatáskörébe tartozik.” Vagyis ha olyan jogvitáról van szó, amelynek elbírálása nem a Pp. hatálya alá tartozik, ebben az esetben nem a keresetlevél visszautasításának van helye (Pp. 176. §), hanem áttételnek. Nem alkalmazandóak ugyanakkor az áttétel szabályai, ha az ügy bírósági hatáskörbe, de polgári nemperes útra tartozik (pl. felszámolási eljárás, cégeljárás), mert ekkor áttételre nem kerülhet sor, hanem a bíróságnak a Pp. 176. § (1) bekezdés *b*) pontja alapján kell a keresetlevelet visszautasítani.

A Pp.-nek a törvény hatályára vonatkozó rendelkezése terminológiájában is tudatosan a Ptk.-hoz, illetve az alkotmányjogi fogalomhasználathoz igazodik. Ezzel elkerülhető a bírói útra tartozó igények tartalmi körülírása (ilyen lehet pl. a személyi és vagyoni viszonyokra, illetve különböző típusú, így pl. polgári jogi, munkajogi, családjogi stb. jogvitákra utalás). Ez azért célravezető, mert egyrészt mentesíti a bíróságot attól a kettős értékeléstől, mely szerint az anyagi jogi jogosultság fennállása előtt vagy mellett azt is vizsgálnia kellene, hogy az érvényesített jog személyi vagy vagyoni jellegű-e, vagy hogy a jogvita családjogi vagy munkaügyi jogvitának minősül-e. Ez a megközelítés kizárja annak a jogszabályütközésnek a lehetőségét, amely akkor állna elő, ha az anyagi jogi vagy az alaptörvényi szabályból levezethető lenne a bírói út valamely jog érvényesítésére, viszont a perrendtartás által alkalmazott tartalmi körülírás nem fedné le az adott jogtípust.

A külföldi perrendtartási kódexek hatállyal kapcsolatos szabályai rendkívül eltérő képet mutatnak. Gyakorinak mondható az a megoldás, amikor a törvény példalózóan felsorolja, hogy milyen típusú jogviták tartoznak a hatálya alá, de egyben utalnak arra is, hogy ezekben a perekben csak akkor alkalmazandók a polgári perrendtartás szabályai, ha e jogvitákat más törvények nem vonják a hatályuk alá. Ez a megoldás jellemzi pl. a litván, a szlovén és a horvát polgári perrendtartást. A német polgári perrendtartás egyáltalán nem tartalmaz a törvény hatályára vonatkozó szabályt, ahogy a Plósz-féle Pp. sem tartalmazott.

3. A törvény személyi hatálya

A törvény személyi hatálya kiterjed a természetes személyekre és más személyekre. A Ptk. hatálybalépését megelőzően szükséges volt nevesíteni a jogi személyeket, illetve egyes, jogi személyiséggel nem rendelkező, de perképes szervezeteket. A Ptk. hatálybalépésével jogi személyiséggel rendelkeznek a korábban jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaságok [Ptk. 3:88. § (1) és 3:89. § (1) bek.], de a Ptk. 3:3 §-a a jogi személyek általános szabályainak alkalmazását kiterjeszti a Ptk.-ban nem szabályozott típusú jogi személyre is, továbbá, ha jogszabály nem jogi személy szervezeteket polgári jogi jogalanyisággal ruház fel, e jogalanyokra is a jogi személyek általános szabályait kell megfelelően alkalmazni. [Ptk. 3:3. § (2)–(3) bek.]

A Pp. 632. §-a fogalmazza meg a törvény személyi hatálya alóli kivételeket, melynek értelmében e törvény nem érinti a diplomáciai és egyéb mentesség hatályát, valamint a diplomáciai és egyéb mentességgel kapcsolatban fennálló különös eljárási szabályokat.

A diplomáciai vagy egyéb mentesség esetében szükséges eljárásról az 1973. évi 7. tvr. rendelkezik. A tvr. alapján Magyarország mentességekben részesíti az idegen államokat, kiváltságokat és mentességeket biztosít azok diplomáciai képviselőinek és egyéb megbízottainak. Nemzetközi szervezetek és egyes tisztségviselők is részesülnek kiváltságokban és mentességekben. Az idegen államokat, azok diplomáciai képviselőit és egyéb megbízottait, valamint a nemzetközi szervezeteket és tisztségviselőiket érintő ügyekben a bíróságok és más hatóságok eljárását a tvr. egységesen szabályozza az alábbiak szerint.

A bíróság vagy más hatóság e törvényerejű rendelet szerint jár el, ha

a) polgári vagy államigazgatási ügyben félként más állam érdekelt;

b) adat merül fel arra, hogy polgári vagy államigazgatási ügyben félként, illetőleg büntető ügyben terheltként vagy magánvádlóként szereplő személy diplomáciai vagy a nemzetközi jogon alapuló egyéb mentességre jogosult. A törvényerejű rendelet rendelkezései a munkaügyi viták alapján keletkezett eljárásra is irányadók. Ebben az esetben a bíróság vagy más hatóság – ide nem értve az általános közigazgatási rendtartásról szóló törvény szerint eljáró hatóságot – az eljárást annak bármely szakaszában hivatalból felfüggeszti. A bíróság az igazságügyért felelős miniszter, más hatóság – ide nem értve az általános közigazgatási rendtartásról szóló törvény szerint eljáró hatóságot – pedig a felügyeletét ellátó szerv (a továbbiakban együtt: felügyeletet ellátó szerv) intézkedésére is felfüggeszti az eljárást.

A bíróság vagy más hatóság – anélkül, hogy az eljárást felfüggeszteni – jelentést tesz a felügyeletét ellátó szervnek, ha az eljárás során olyan intézkedést kíván tenni, vagy olyan határozatot kíván hozni, amelyben a mentességgel érintett személy nem az ott meghatározott minőségben (hanem például tanúként) érdekelt.

A bíróság vagy más hatóság az (1) bekezdésben meghatározott intézkedését nem teszi meg, illetőleg a határozatát nem hozza meg mindaddig, amíg a felügyeletét ellátó szerv az arra vonatkozó állásfoglalását vele nem közölte.

A bíróság vagy más hatóság jelentése alapján a mentesség kérdésében a felügyeletet ellátó szerv a külpolitikáért felelős miniszterrel egyetértésben határoz. E határozat a hatóságra kötelező. Ha a felügyeletet ellátó szerv a mentesség fennállását állapította meg, a hatóság a joghatóság hiányára vonatkozó rendelkezéseket alkalmazza, vagy pl. a tanúként érintett személyre nézve intézkedést nem tesz, illetőleg határozatot nem hoz.

A polgári perrendtartás személyi hatálya, az az alóli mentesség és bírói út igénybevétele, bírósághoz fordulás jogának kapcsolatáról foglalt állást az Alkotmánybíróság 36/2014. (XII. 18.) határozatában. A szóban forgó ügyben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a 2014. április 13-áig hatályos, a Magyar Köztársaság Kormánya és a Közép- és Kelet-Európai Regionális Környezetvédelmi Központ Igazgatótanácsa közötti, a budapesti Regionális Központ jogállásáról szóló Megállapodás kihirdetéséről szóló 90/1996. (VI. 21.) Korm. rendelet 6. cikk 1. pont első mondata első fordulatában a Regionális Központ részére biztosított joghatóság alóli mentesség az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére tekintettel nem vezethet arra az eredményre, hogy az alkalmazott számára semmilyen lehetőség nincs vélt vagy valós munkajogi igényeinek érvényesítésére. Ha tehát a munkaügyi vitában a Regionális Központ kifejezetten nem mondott le a joghatóság alóli mentességéről, a bíróságnak e rendelkezés alkalmazása során meg kell vizsgálnia, hogy a Regionális Központ alkalmazottja részére biztosított-e más, hatékony eljárás, amit igénybe vehet munkajogi igénye érvényesítésére. A bíróság joghatósága akkor kizárt, és ennek eljárásjogi következményét akkor alkalmazhatja, ha van olyan hatékony eljárás, amelyet az alkalmazott igénybe vehet. Az AB megerősítette, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése értelmében mindenkinek alapvető joga van ahhoz, hogy valamely perben a jogait és kötelességeit a törvény által felállított független és pártatlan bíróság igazságos és nyilvános tárgyaláson bírálja el. Az Alaptörvénynek ez a rendelkezése egyrészt magában foglalja – általában véve – a bírósághoz fordulás jogát, másrészt eljárási garanciákat követel meg.

A bírósághoz fordulás joga azt a kötelezettséget rója az államra, hogy a polgári jogi, munkajogi jogok és kötelezettségek (jogviták) elbírálására bírói utat biztosítson. A bírósághoz fordulás joga – figyelemmel az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésére – nem jelent korlátozhatatlan alanyi jogot a perindításra. Azonban – szintén az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése alapján – a korlátozás nem érintheti az alapvető jog lényeges tartalmát, a korlátozásra egy másik alapvető jog vagy alkotmányos érték védelméhez feltétlenül szükséges mértékben és az elérni kívánt céllal arányosan kerülhet csak sor.

Az Alkotmánybíróság értelmezésében a tisztességes eljáráshoz fűződő jog körébe tartozik a hatékony bírói jogvédelem követelménye, amely szerint a jogi szabályozással szemben alkotmányos igény, hogy a perbe vitt jogokról a bíróság érdemben dönthessen. Ezek a követelmények irányadók azokra az esetekre is, amikor a jogalkotó az ún. perakadályokat szabályozza.

A jogalkotó tehát megállapíthat olyan feltételeket, amelyek esetén kizárja annak lehetőségét, hogy a fél vélt vagy valós jogi igényét bírósági úton érvényesítse. A perindítási akadályok szabályozása során azonban a jogalkotónak figyelemmel kell lennie a bírósághoz fordulás jogának érvényesítésére is, mint az állam kötelezettségére. Ez következik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből és az Egyezmény 6. cikk (1) bekezdéséből is. Az immunitás biztosítása egy nemzetközi szervezet részére önmagában nem tekinthető az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését sértő korlátozásnak, ha az a szervezet céljainak megvalósulását, feladatainak ellátását és általában véve a szervezetnek a székhely-államtól független tevékenységét és

működését biztosítja. A szervezet függetlenségének biztosítása mellett ugyanakkor a vele munkaviszonyban álló alkalmazottnak a bíróhoz való jogát is figyelembe kell venni a joghatóság alóli mentesség értelmezése során.

A nemzetközi szervezeteknek biztosított immunitás a bírósághoz fordulás jogát korlátozza. E korlátozást éppen az indokolja, hogy a nemzetközi szervezetek funkciójának biztosítására szolgál, s védi a nemzetközi szervezetet feladata ellátásában az állami beavatkozással szemben. Az alkalmazottak körének meghatározása általában közvetlenül szolgálja a nemzetközi szervezet céljainak elérését, funkcionálását. Ezért ebben a körben a nemzetközi szervezet részére garantált immunitás – figyelemmel az Alaptörvény Q) cikkére is – szükséges korlátozza a bírósághoz fordulás jogának. A korlátozás arányossága tekintetében azt szükséges megvizsgálni, hogy a bírósághoz fordulás jogának korlátozása arányban áll-e az immunitás céljával.

Ezért az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az immunitás-szabály alkalmazása során alkotmányos követelmény, hogy az immunitás a nemzetközi szervezetet a saját alkalmazottja által indított munkaügyi jogvita esetében azzal a feltétellel illeti meg, hogy a munkavállaló ezáltal nem esik el vélt vagy valós jogi igényének bírói vagy más, hatékony eljárásban történő érvényesítésétől. Amennyiben ez a feltétel nem érvényesül, a bíróság nem állapíthatja meg, hogy joghatósága kizárt. [36/2014. (XII. 18.) AB hat.]

4. A törvény időbeli hatálya

A Pp. 630. § (1) bekezdése szerint a Pp. rendelkezéseit a 2018. január 1-jén és az azt követően indult ügyekben kell alkalmazni.

Annak pontosítása érdekében, hogy pl. miként értelmezendő a 2018. január 1-je az újraindult ügyekben vagy azokban az eljárásokban, ahol a pert más eljárás előzi meg (pl. a fizetési meghagyásos eljárás, sajtó-helyreigazítási vagy jegyzői birtokvédelmi eljárás), a bírósági ügyvitel szabályairól szóló 14/2002. (VIII. 1.) IM rendelet (a továbbiakban: BÜsz.) 92. § (1) bekezdése pontosította, hogy mi minősül 2018. január 1-jén vagy azt követően indult ügynek. E szerint 2018. január 1-jén vagy azt követően indult, a polgári perrendtartásról szóló törvény hatálya alá tartozó polgári ügy:

a) papíralapú kapcsolattartás esetén az a polgári ügy, amelyben a bírósági eljárást megindító irat 2018. január 1-jén vagy azt követően érkezett a bíróságra,

b) elektronikus kapcsolattartás esetén az a polgári ügy, amelyben a bírósági eljárást megindító irat 2018. január 1-jén vagy azt követően érkezett a kézbesítési rendszerbe, ide nem értve az újraindult, valamint azokat az ügyeket, amelyekben törvényben meghatározott megelőző eljárás 2018. január 1-je előtt indult.

A Kúria új Pp. jogértelmezési kérdéseivel foglalkozó konzultációs testületének (a továbbiakban: Új Pp. KT) 23. számú állásfoglalása és a testület későbbi állásfoglalásai értelmezte a Pp. időbeli hatálya kapcsán az „ügy indulásának” fogalmát, melyek a BÜsz. 92. §-ában adott értelmezéstől eltértek. A Kúria konzultációs testületének álláspontja szerint: „A Pp. alkalmazásában az ügy a bíróság előtt akkor indul meg (indult ügy), amikor a fél az eljárást megindító beadványát először előterjeszti. A Pp. 630. § (1) bekezdésében foglalt átmeneti rendelkezés nem tartalmaz fogalom-meghatározást arra nézve, hogy mit kell a 2018. január 1-jén és az azt követően »indult ügy« alatt érteni. A BÜsz. 2018. január 1. napjától hatályos 92. § (1) bekezdése szerint nem tartoznak a Pp. hatálya alá a 2018. január 1. napját követően újraindult ügyeken kívül azok az ügyek sem, amelyekben »a törvényben meghatározott megelőző eljárás« 2018. január 1-je előtt indult. [...] A polgári eljárás egységes szabályrendszert jelent. Ebből következően az ügy fogalmát is egységesen kell kezelni. Az ügy az a perben szereplő jogvita, amelyben a bíróságnak döntenie kell. Az indult ügy (per vagy nemperes eljárás) valamely jogvitának az első ízben bíróság elé terjesztését jelenti. A Pp. 1. § (2) bekezdésének és 169. § (1) bekezdésének egybevetett tartalma szerint a bírósági ügy akkor indul meg, amikor a perben a keresetlevelet, nemperes eljárásban a kérelmet benyújtják. A 2018. január 1-jén hatályba lépett Pp.-t ezért azokban az újonnan

indult, önálló peres és nemperes eljárásokban kell alkalmazni, amelyek megindítására irányuló kérelmet a hatálybalépése napján vagy azt követően terjesztették elő a bíróságon, illetve ha a Pp. eltérően rendelkezik, más hatóságnál. Az ügy megindulásának időpontja tehát főszabály szerint nem attól függ, hogy a pert valamely, törvényben meghatározott eljárásnak meg kell-e előznie; amint az előzők szerint attól is független, hogy a keresetlevelet a bíróságon vagy más hatóságnál kell-e benyújtani. Ebből következően például a jegyző birtokvédelmi ügyben hozott határozatának megváltoztatása iránt indított perben akkor is a keresetlevél benyújtásának az időpontja határozza meg, hogy melyik Pp.-t kell alkalmazni, ha azt nem a bíróságon, hanem a Pp. 566. §-a szerint a birtokvédelmi határozatot hozó jegyzőnél terjesztették elő. Ehhez képest a Pp. hatálya szempontjából érdektelen, hogy a jegyző birtokvédelmi eljárására 2018. január 1. napját megelőzően került sor. Egyértelmű a válasz erre a kérdésre akkor, ha az eljárást megindító beadvány hatályára a Pp. is tartalmaz rendelkezést. A Pp. 256. § (1) bekezdése a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelem előterjesztése kapcsán például kimondja, hogy annak ugyanaz a hatálya, mint a keresetlevél előterjesztésének. Ebben az esetben tehát a Pp. szerinti ügy nem a keresetet tartalmazó irat előterjesztésével, hanem a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelem előterjesztésével indul meg. Következésképpen ennek időpontjától függ, hogy a perré alakult eljárást melyik Pp. szabályai szerint kell lefolytatni. Más a helyzet akkor, ha a megelőző eljárásra vonatkozó szabályok (pl. a hagyatéki eljárásról szóló 2010. évi XXXVIII. törvény) nem tartalmaznak olyan rendelkezést, amely szerint az eljárást megindító vagy az eljárás során előterjesztett valamely beadványra – a kérelem hatályára – a keresetlevélre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni. Ezekben az esetekben akkor is a Pp. szabályait kell alkalmazni, ha az ügyet 2018. január 1. előtt indult eljárás előzte meg, azonban a keresetlevél benyújtására 2018. január 1-én vagy azt követően került sor.” (Új Pp. KT 23. számú állásfoglalás)

A Civilisztikai Kollégiumvezetők Országos Tanácskozása (a továbbiakban: CKOT) 2018. június 20–21. 63. számú állásfoglalása is megerősítette, hogy nem a pert megelőző eljárás kezdeményezésének időpontját tekinti meghatározónak, hanem a keresetlevél benyújtásának időpontját. Kérdésként vetődött fel, hogy melyik Pp. alkalmazandó a 2018. január 1-jén vagy azt követően indult végrehajtás megszüntetése és korlátozása iránt indított perben, ha bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 41. §-a szerinti eljárás lefolytatására 2018. január 1. előtt került sor. [Pp. 630. § (1) bek., Pp. 529. §, Vht. 41. §] A CKOT állásfoglalás alapján a végrehajtás megszüntetése és korlátozás iránt indított perben a keresetlevél beadásának időpontja az irányadó annak eldöntésekor, hogy a perben a 2017. december 31. napjáig korábban hatályban volt 1952-es Pp. vagy a 2018. január 1. napjától hatályos 2016. évi CXIII. törvény (Pp.) rendelkezéseit kell-e alkalmazni. Annak eldöntésekor, hogy melyik perrendi szabály alkalmazandó, nincs jelentősége, hogy a felperes (adós) a végrehajtónál mikor kezdeményezte a Vht. 41. § (1) bekezdése szerinti eljárást.

5. A kérelemre történő eljárás

A törvény hatályával azonos szakaszban, az 1. § (2) bekezdésében kerül rögzítésre a magánjogi jogvitarendezés egyik alaptétele: a kérelemre történő eljárás elve, mely szerint, a bíróság az e törvény hatálya alá tartozó jogvitát erre irányuló kérelem esetén bírálja el. E tétel azt határozza meg, hogy a Pp. hatálya alá tartozó jogviták, amelyeket korábban példálózóan nevesítettünk, kizárólag a jogvitában érdekelt fél kérelmére kerülhet a bíróság elé, hivatalból nem.

A szakasz (2) bekezdése rögzíti a polgári per jog egyik legfontosabb szabályát: polgári per csak a bírósághoz címzett és a törvény által keresetlevélnek nevezett kezdőiratban foglalt kérelemre indulhat meg. A polgári perek körében hivatalbóli perindításra nem kerülhet sor; a pert – főszabályként – az anyagi jogi jogviszony valamely alanya viheti a bíróság elé.

A kérelemre történő eljárás elvének ellentéte a hivatalbóliság (officialitás) elve. Itt kell megjegyeznünk, hogy a polgári nemperes eljárások esetében van kivétel a kérelmi elv alól, pl. a cégbíróság törvényességi felügyeleti eljárást hivatalból is indíthat. [Ctv. 75. § (1) bek.]

Az Alkotmánybíróság az ügyész perbeli részvételével kapcsolatos határozatában egyértelművé tette, hogy „a jogvitában érdekelt félnek alkotmányos joga van arra, hogy ügyét bíróság elé vigye. Ez a jog magában foglalja annak szabadságát is, hogy e jogával ne éljen. [...]” [1/1994. (I. 7.) AB határozat indokolásának III./2.1 bekezdése.]

Ez tehát azt jelenti, hogy a jogvitában érdekelt fél jogosult eldönteni, hogy jogvitáját a bíróság elé viszi-e vagy sem.

Arra vonatkozóan, hogy a Pp. hatálya alá tartozó jogviták esetén ki jogosult a keresetindításra, a törvény nem ad útbaigazítást. Annak kimondása, hogy csak a jogvitában érdekelt fél indíthat pert, felesleges, mert az az anyagi jog szabályaiból következik. Az, hogy ki jogosult pert indítani, az igényvel fellépő felperes és a per tárgya közötti anyagi jogi kapcsolat alapján dönthető el. A felperes olyan személy lehet, akinek a törvény által biztosított joga veszélyeztetve van, vagy sérelmet szenvedett. A jogvitában érdekelt fél tehát saját jogán indít keresetet, mert az érvényesített jognak ő a jogosultja (anyagi jogi jogosult). Ezt a személyt nevezzük materiális felperesnek. A materiális felperes rendszerint egybeesik a pert kezdeményező processzualis felperessel.

Vannak azonban olyan anyagi jogi jogviszonyok, amelyekből eredő jogvita esetében törvény meghatározza, hogy azt ki jogosult ki ellen megindítani, azaz törvényi szinten rendezi az aktív és passzív perbeli legitimáció kérdését, mert meghatározza a felperesként és az alperesként szóba jöhető személyek körét. Ilyenek tipikusan a személyi állapotot érintő perek, mint pl. a házassági perek, származási perek vagy a szülői felügyelet gyakorlásának rendezésével kapcsolatos perek. Ezekben az esetekben, ha a pert nem a jogszabályban erre feljogosított személy indítja, akkor a bíróság a keresetlevelet hiánypótlási felhívás kiadását mellőzve visszautasítja a felperesi legitimáció hiányára tekintettel [Pp. 176. § (1) bek. g) pont]. Ha a felperes nem az ellen indította meg a pert, aki ellen az jogszabály szerint megindítható, akkor először hiánypótlásra hív fel a bíróság, és ha a felperes annak nem tesz eleget, csak akkor utasítja vissza a keresetlevelet [Pp. 176. § (2) bek. b) pont].

Törvény egyes esetekben lehetővé teszi, hogy az anyagi jogi jogosultakon kívül más is pert indítson. A más jogán történő perindítás lehetősége kivételes, és tipikusan olyan személyek jogai védelme érdekében történik, akik életkoruknál, elmebeli állapotuknál vagy más egyéb okból rászorulnak e jogvédelemre. Ilyen felhatalmazást ad a törvény pl. a szülői felügyelet megszüntetése iránti perekben a gyámhatóság és az ügyész számára [Ptk. 4:193. § (1) bek.], gondnokság alá helyezés, gondnokság alá helyezés megváltoztatása iránti perekben a gyámhivatal és az ügyész számára [Ptk. 2:28. § (1) bek.], vagy házasság érvénytelenítése iránti perben az ügyész számára [Ptk. 4:15. § (2) bek.].

Fontos kiemelni, hogy a Pp. általános perindítási jogot biztosít az ügyész számára, oly módon, hogy az ügyész a felek rendelkezési jogának tiszteletben tartása mellett indíthat pert, ha a jogosult a jogainak a védelmére bármely okból nem képes (jogvédelmi képtelenség). [Pp. 59. § (1) bek.]

A keresetindítási jogtól és az aktív, passzív perbeli legitimációtól meg kell különböztetnünk a kereshetőségi jogot. A kereshetőségi jog azt jelenti, hogy a keresettel fellépő felperes jogosult-e a perbeli igény érvényesítésére az alperessel szemben. Mivel ez alapvetően anyagi jogi kérdés, amely a fél és a per tárgya közötti anyagi jogi kapcsolatra utal, a félnek a vitában való anyagi jogi érdekelttségére vonatkozik, erről a bíróságnak érdemben, ítélettel kell határoznia. A kereshetőségi jog azt határozza meg, hogy a perbeli alanyi jog a konkrét felperest az adott tényállás alapján a konkrét alperessel szemben megilleti-e avagy sem. A kereshetőségi jog, csakúgy, mint a perbeli legitimáció – mint fogalom – anyagi jogszabályon alapuló, a perbeli legitimáció esetében részint a Pp. különleges eljárásaiban, esetenként külön is nevesített, részben anyagi jogszabályokban szabályozott perindítási jogot jelent, köztük (a perbeli legitimáció és a kereshetőségi jog között) különbség a perjogi következményekben van. Perbeli legitimáció hiányában a keresetlevelet vissza kell utasítani, míg kereshetőségi jog hiányában a keresetet érdemben (ítélettel) kell elutasítani. (BDT2003. 758. eseti döntés alapján)

Kapcsolódó joggyakorlat

8/2015. (IV. 17.) AB határozat Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének értelmezésével nevesíthetők a tisztességes eljáráshoz való jog tartalmát kitöltő ún. részjogosítványok.

36/2014. (XII. 18.) AB határozat A diplomáciai vagy egyéb mentesség esetében szükséges eljárásról szóló 1973. évi 7. tvr. 5. § (1) bekezdés második mondatának „bíróagra vagy más” szövegrésze, valamint (2) bekezdésének „bíróág vagy más” szövegrésze alaptörvény-ellenes, ezért azt megsemmisíti.

34/2014. (XI. 14.) AB határozat A tisztességes eljárás mércéjét nem a Pp. általános eljárási szabályai képezik. A Pp. eljárási szabályai általánosságban megfelelnek a tisztességes eljárás alaptörvényi követelményének. Ugyanakkor ez nem jelenti azt, hogy kizárólag az ilyen vagy ehhez hasonló szabályok által lefolytatott eljárás minősülne tisztességesnek. Az eljárás tisztességeségének a kérdése az eljárásokra vonatkozó szabályrendszer egészének a vizsgálata alapján dönthető el.

8/2011. (II. 18.) AB határozat A tisztességes eljáráshoz fűződő jog körébe tartozik a hatékony bírói jogvédelem követelménye, amely szerint a jogi szabályozással szemben alkotmányos igény, hogy a perbe vitt jogokról a bíróság érdemben dönthessen.

35/2002. (VII. 19.) AB határozat A bírósági úthoz, a bíróság általi döntéshez való jognak szerves része az eljárás minősége: ez adja a bírósághoz fordulás értelmét.

1/1994. (I. 7.) AB határozat A feleket megillető rendelkezési jog azt jelenti, hogy a fél anyagi és eljárási jogaival szabadon rendelkezik, így mindenkinek szabadságában áll anyagi jogainak eljárási érvényesítése, a bíróság igénybevétele, peres vagy nem peres eljárás kezdeményezése is.

EBH2013. P.10. Az örökhatyó a törvényes öröklés szabályai szerint utána öröklésre jogosult személyre (ún. reménybeli örökös) tekintet nélkül rendelkezhet a vagyonáról mind élők közötti, mind halála esetére szóló jogüggyellett. Ebből következően a reménybeli örökös örökségi váromány megszerzéséhez fűződő érdeke nem olyan jogi érdek, amely az örökhatyó által kötött szerződés érvénytelensége iránti perben a keresetőségi jogot megalapozná.

EBH2011. 2328. Az a fél, aki a társasági határozat felülvizsgálatát jogosult kémi, nincs elzárva attól a jogi lehetőségtől sem, hogy – ha annak feltételei egyébként fennállnak – a létesítő okirat módosítása érvénytelenségének megállapítását kérhesse. Ha ez utóbbi perben a felperes jogi érdekét a részvényesi minőségére alapítja, és a per során részvényesi minősége megszűnik, elveszti perbeli legitimitációját, amely a kereset elutasítását eredményezi.

EBH2008. 1839. A környezetvédelmi társadalmi szervezetet az útépitési hatósági eljárásban nem illeti meg az ügyfél jogállása, ezért perindítási jogosultsága, keresetőségi joga nincs. A környezetvédelmi engedély tárgyában hozott határozat az építésügyi közigazgatási perben nem vizsgálható felül.

EBH2003. 850. A felek szerződési szabadságának a védelme azt igényli, hogy a szerződés érvénytelenné válását eredményező megtámadásra a szerződő feleken kívül álló harmadik személy jogát csak akkor lehet elismerni, ha érdeke más – közigazgatási – vagy a szerződés érvényességét nem érintő – polgári jogi – eszközzel nem védhető meg.

BH2013. 96. Tartási szerződés tévedésre alapított megtámadása esetén az eltartott örökösét mint jogutódot megilleti a keresetőségi jog.

BH2012. 107. A szomszéd keresetőségi joga az építési ügyben nem korlátlan. Kizárólag az építési engedély azon előírásait teheti vitássá, amelyek ingatlan használatát érintik.

BH2012. 26. A környezetvédelmi érdekek képviselőjére létrehozott szervezet keresetőségi joga az építésügyi eljárásokban nem korlátlan, kizárólag az építésügyi hatóság határozatában foglalt környezetvédelmi szakhatósági előírásokat támadhatja alappal.

BH2011. 236. Az adó megfizetésére kötelezhető személyt a cég adóügyében keresetőségi jog nem illeti meg. Egyéb érdekeltként sem nyújthat be keresetet az adóköteles tényálláshoz tartozó – általa sérelmesnek tartott – megállapítás ellen.

BH2010. 275. A kötelesrészt jogosultakat is megilleti az örökhatyóval kötött tartási szerződés megtámadásának joga; ezért a szerződés megtámadása iránti keresetük a keresetőségi jog

hiánya miatt csak akkor utasítható el, ha eredménnyel nem várható annak megállapítása, hogy az öröklésből való kitagadásuk érvényes.

BDT2019. 3972. A jóhírnév megsértése megvalósulásának elengedhetetlen feltétele a kifogásolt közlés alapján az igényt érvényesítő személy beazonosíthatósága, azaz a személyes érintettség. A közút mentén balesetmegelőzési céllal elhelyezett óriásplakáton megjelenített reklámban az összeütközött gépjárműveket – azonosításra alkalmas jelzések nélkül – ábrázoló fényképfelvétel felhasználása az ittas vezetés veszélyeire felhívó jelentéstartalommal objektíve nem alkalmas a jóhírnév megsértésének megállapítására.

BDT2019. 3964. I. Ha a közjogi jogosítványok gyakorlása és kötelezettségek teljesítése polgári jogi jogviszonyok útján realizálódik, e viszonylatokban a polgári jog szabályai irányadóak. A magánjogi szabályok alkalmazása szempontjából a magánjogi elvárásoknak való megfelelés követelhető meg.

II. Költségvetési szerv létrehozásával és megszüntetésével az alapító önkormányzat egyúttal a tulajdonosi jogosultságait is gyakorolja. Ha a visszaélésszerű joggyakorlás károkozással jár, kárkötelmi jogviszony jön létre.

BDT2018. 3960. Ha a kereset tartalma szerint közigazgatási jogvitában való döntésre irányul, úgy kizárólag a közigazgatási per keretei között hozható döntés arról is, hogy a közigazgatási tevékenység bíróság általi vizsgálatát jogszabály kizárja-e, és csak a közigazgatási ügyben eljáró bíróság utasíthatja vissza ebből az okból a keresetlevelet.

BDT2018. 3943. Ha a keresetlevél idézés kibocsátása nélkül történt elutasítását követően a felperes a keresetlevelét újra beadja, annak megítélése során, hogy a fél azt szabályszerűen nyújtotta-e be, az 1952-es Pp. irányadó akkor is, ha az ismételt előterjesztésre 2018. január 1-jét követően kerül sor.

BDT2018. 3844. A 2018. január 1. napja után benyújtott illetékfeljegyzési jog engedélyezése iránti kérelem elbírálására a keresetlevél benyújtásakor hatályos jogszabályokat kell alkalmazni.

BDT2015. 3253. A szerződés semmisségére hivatkozva indított perben a fél perbeli legitimitációja akkor állapítható meg, ha védendő jogi érdekének fennállását igazolja. A jogi érdek fennállása akkor állapítható meg, ha az ügyben hozott döntés a kezdeményező fél élet- és jogviszonyaira kihat, jogokat és kötelezettségeket keletkeztet számára, vagy valamely kötelezettség alól szabadul, illetőleg jogvédelmet nyerhet.

BDT2014. 3080. I. Ha a közbeszerzési eljáráson pályázatot benyújtó a pályázati szabályok megsértésére hivatkozva indít a kiíró és a nyertesnek nyilvánított pályázó közötti szerződés semmissége iránt pert, keresetét nem lehet a kereshetőségi jog hiányára alapítottan elutasítani. Kereshetőségi joga még az érvénytelen ajánlatot tevőnek is lehet, ha a szabálytalanul pályázó ajánlatát olyan ok miatt nyilvánították érvénytelenné, amely miatt a másik ajánlatot tevő kizárása viszont – ugyanezen okból – elmaradt.

BDT2013. 3025. I. Az ügyészt szerződés semmisségére hivatkozva megilleti a keresetindítás lehetősége, ha a szerződés a közérdekű tárgyánál fogva a lakosság széles körét érinti. Ennek megítélése, hogy az érvénytelenség megállapítható-e és ennek folytán a közérdek tényleges sérelme a konkrét ügy körülményeinek a figyelembevételével megvalósult-e, már a kereset érdemi elbírálására tartozó kérdés, amely nem hat vissza az ügyész perbeli legitimitációjára.

BDT2013. 2888. Közérdekű keresetben az erre feljogosított szervezet az általános szerződési feltétel tisztességtelenségének és érvénytelenségének megállapítását kérheti. Kereshetőségi joga annak megállapítására nem terjed ki, hogy az egyébként nem tisztességtelen kikötés – külön figyelemfelhívó tájékoztatás hiányában – nem vált az egyedi szerződések részévé.

BDT2012. 2790. Nem áll fenn az egységes elbírálási kötelezettség és nincs kereshetőségi joga a változásbejegyző végzés hatályon kívül helyezése iránti perben annak a panaszosnak, aki a változásbejegyzési kérelemmel kapcsolatban olyan törvényességi felügyeleti eljárást kezdeményez, amelyre a cégbíróságnak nincs hatásköre.

BDT2011. 2385. I. Az elhunyt élettárs örököse keresetőségi joggal rendelkezik az élettársi vagyonszövetség megszüntetése iránti per megindítására.

BDT2010. 2314. Az adós képviselőjében eljáró felszámoló jogi érdekeltsége fennáll az adós gazdasági társaság üzletrészére létrejött adásvételi szerződés színleltéje miatt az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonása iránt, ezért ilyen per megindítására keresetőségi joggal rendelkezik.

BDT2010. 2292. I. A hitelező szerződés érvénytelensége iránti keresetőségi joga – amely külön jogszabály, a [Cstv.] rendelkezésén alapul – fennáll akkor is, ha az adós és a vele szerződő fél közötti szerződés érvénytelensége jogkövetkezményeként ingatlan-tulajdonjoga visszaállítását kéri.

Új Pp. KT 44. számú állásfoglalás I. A Pp. és a régi Pp. hatálya alatt indult eljárások egyesítésének – a II. pontban foglalt kivételtől eltekintve – nincs helye.

II. A Pp. és a régi Pp. hatálya alatt indult eljárások egymással akkor egyesíthetők, ha az egyesítést külön jogszabály kötelező jelleggel írja elő.

III. Az ügyek egyesítése esetén a pert a régi Pp. szabályai alapján kell lefolytatni.

Új Pp. KT 40. számú állásfoglalás A sajtó-helyreigazítási perekben alkalmazandó eljárási szabályokat a keresetlevél benyújtásának időpontja határozza meg. Ennek megfelelően, ha a keresetlevél 2018. január 1-jén vagy azt követően érkezik meg a bírósághoz, akkor az új Pp.-t kell alkalmazni.

Új Pp. KT 23. számú állásfoglalás A Pp. alkalmazásában az ügy a bíróság előtt akkor indul meg (indult ügy), amikor a fél az eljárást megindító beadványát először előterjeszti.

Kapcsolódó jogi szabályozás

Alaptörvény XXVIII. cikk és 25. cikk

2018. évi CXXX. törvény a közigazgatási bíróságokról

2017. évi I. törvény a közigazgatási perrendtartásról

1973. évi 7. törvényerejű rendelet a diplomáciai vagy egyéb mentesség esetében szükséges eljárásról

2. Alapelvek

2. § [A rendelkezési elv]

(1) A felek szabadon rendelkeznek perbe vitt jogaikkal.

(2) A bíróság – törvény eltérő rendelkezése hiányában – a felek által előterjesztett kérelmekhez és jognyilatkozatokhoz kötve van.

1. Az alapelvekről általában

A Pp. I. fejezetének 2. alcíme „Alapelvek” cím alatt nevesíti a polgári per jog alapelveit. A polgári perekben ugyanakkor az itt rögzítettek kivül számos további alapelv is érvényesül, de azokat vagy a Pp. későbbi fejezetei, vagy az Alaptörvény, továbbá bírósági szervezeti és jogállási törvények tartalmazzák. A Pp. alapelvi alcímének rendező elve az volt, hogy abban kizárólag olyan alapelvek kerüljenek nevesítésre, amelyek a polgári per jog sajátos alapelveinek tekinthetők, és amelyek a per teljes életciklusa alatt érvényesülnek. Ebből következően az ún. igazságszolgáltatási alapelvek és azok a per jogi sajátos alapelvek, amelyek a per egyes szakára jellemzők, a Pp. I. fejezetének 2. alcímében nem kapnak helyet. A polgári perben érvényesülő alapelvek tekintetében tehát az alapelvek hatóköre alapján is különbséget tehetünk. Így megkülönböztetünk igazságszolgáltatási alapelveket és a polgári per jog sajátos alapelveit.